

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آو ساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی

همایش ملی خراسان جنوبی، نظم و امنیت

اردیبهشت ۱۳۹۲ - دانشگاه بیرجند

National Congress on South Khorasan, Discipline and Security (SKDS-2013)

تعیین زمینه‌های پیوند برنامه‌ریزی شهری و مدیریت و سیاست‌گذاری امنیتی شهر

رستم صابری فر^۱، فرزاد صوفی^۲

- ۱- رستم صابری فر، استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور
۲- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور
saberifar@yahoo.com

چکیده

رفتارهای بزهکارانه و مخاطره آمیز از جمله رفتارهایی هستند که تنها زمانی امکان وقوع پیدا می‌کنند که هزینه‌های انجام بزه به سطح قابل قبولی تقلیل پیدا نماید. معمولاً فضاهای شهری غیر قابل دفاع، از جمله شرایطی است که این میزان را به حد قابل ملاحظه‌ای کاهش می‌دهد. این مطالعه با هدف تعیین ارتباط رفتارهای بزهکارانه در بین مجرمین سابقه دار شهر بیرجند و ارتباط آن با اعتماد به نیروهای انتظامی و شرایط حفاظتی (فضاهای قابل دفاع شهری) به انجام رسیده است. این مطالعه از نوع پیمایشی و پس‌رویدادی بوده و نمونه انتخابی ۵۲ نفر از بزهکاران بوده است. داده‌ها توسط پرسشنامه محقق ساخته گردآوری شده است. نتایج بررسی نشان می‌دهد که نمره اعتماد به نیروهای انتظامی حدود ۴۹ درصد، اعتماد به شرایط حفاظتی قریب به ۵۰ درصد و تمایل به رفتارهای بزهکارانه بالغ بر ۶۰ درصد می‌باشد. در آنالیز رگرسیون مشخص شد که سن، جنس، بعد خانوار، اعتماد به نیروهای انتظامی، شرایط حفاظتی و تحصیلات، در مجموع ۲۵/۱ درصد واریانس رفتارهای بزهکارانه را توضیح می‌دهد که در بین این متغیرها اثر شرایط حفاظتی در ارتباط با جلوگیری از رفتارهای بزهکارانه بیش از سایر متغیرها می‌باشد. با توجه به این که شرایط حفاظتی تنها از طریق حضور نیروهای انتظامی تامین نمی‌شود و نقش ساختارهای شهری و تامین فضاهای قابل دفاع در این زمینه غیر قابل انکار است، همکاری و همراهی برنامه‌ریزان شهری و مدیران و سیاست‌گذارانی که در این ارتباط فعالیت می‌کنند، ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: امنیت، برنامه‌ریزی شهری، نیروی انتظامی، فضاهای قابل دفاع، شهر بیرجند.

مقدمه

تامین امنیت در شهرها ابعاد و مولفه‌های متعددی دارند که بررسی و مطالعه همه آنها در یک مجموعه مختصر امکان پذیر نمی‌باشد. به همین دلیل، در این مطالعه آن بخش از عوامل وقوع جرم و بروز ناامنی مورد توجه قرار گرفته است که مربوط به خصوصیات و ویژگی‌های مجرمین و اقدامات تامینی و حفاظتی از طریق نیروی های انتظامی و طراحی شهری می‌باشد. در واقع، هنگامی که مجموعه عوامل متعدد همزمان و به طور هماهنگ مورد توجه قرار می‌گیرد تا

^۱ - استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور

^۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، شماره تماس و Email@****.com

همایش ملی خراسان جنوبی، نظم و امنیت

اردیبهشت ۱۳۹۲ - دانشگاه بیرجند

National Congress on South Khorasan, Discipline and Security (SKDS-2013)

امکان وقوع جرم را برای مجرمین مشکل نماید، دسترسی به امنیت نسبی و ارتقای احساس امنیت قابل وصول خواهد شد. چرا که در این شرایط هزینه ارتکاب جرم افزایش پیدا نموده و مجرمین به سادگی دست به ارتکاب جرائم نخواهند زد. به این طریق الگوهایی از رفتارهای حفاظتی و امنیتی شکل می گیرد که با افزایش هزینه ارتکاب جرم برای مجرمین، احساس امنیت نیز برای شهروندان ارتقاع پیدا خواهد کرد. بر اساس آمارهای منتشر شده توسط سازمان زندان های استان خراسان جنوبی، حدود ۸۴ درصد از جرایم زندانیان استان مربوط به مواد مخدر، ۱۰ درصد مربوط به جرم سرقت و ۶ درصد مربوط به سایر جرایم می باشد (سازمان زندان های استان خراسان جنوبی، ۱۳۹۰). با توجه به این که در ارتباط با جرایم مربوط به مخدر تحقیقات دامنه دار در حال انجام است و نقش طراحی و برنامه ریزی شهری در وقوع این گونه جرائم کمتر تایید شده است، در این بررسی تاکید اصلی بر جرایم غیر مواد مخدر می باشد. به همین دلیل، شناسایی عواملی که منجر به این الگوهای رفتاری می شود، می تواند شیوع رفتارهای مجرمین را به پایین ترین حد ممکن تقلیل دهد. برای تعیین این عوامل و مشخص ساختن سهم نیروهای انتظامی، خصوصیات مجرمین و فضاهای شهری غیر قابل دفاع شهری، این مطالعه در شهر بیرجند به انجام رسیده است.

روش تحقیق

این بررسی توصیفی-تحلیلی به صورت پیمایشی و پی رویدادی انجام شده است. جامعه مورد مطالعه این تحقیق تمام مجرمین شهر بیرجند بوده اند که از آن میان ۵۲ نفر از آنها به عنوان نمونه قابل دسترس مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته اند. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. برای تعیین روایی و پایایی پرسشنامه ها از انجام نمونه ای در حد ۱۰ درصد نمونه اصلی استفاده شده و پس از تعیین آلفای کرونباخ در حد ۰/۸۲ و اعمال تصحیحات مورد نظر متخصصین رشته های مرتبط، داده ها با استفاده از پرسشگران آموزش دیده جمع آوری شد. پرسشنامه طراحی شده برای این بررسی بخش های متعددی داشت که علاوه بر خصوصیات جمعیت شناختی و فردی نمونه مورد بررسی، وضعیت اعتماد به نیروهای انتظامی، شرایط حفاظتی و وقوع رفتارهای بزهکارانه در بخش ها و نقاط مختلف شهر را اندازه گیری می کرد. این شرایط با استفاده از طیف لیکرت و به صورت چهار گزینه ای در بخش اول شامل گزینه های کاملاً موافق، موافق، مخالف و کاملاً مخالف تعیین شده بود که نمرات صفر تا ۳ را در بر می گرفت. در بخش دوم هر سؤال از چهار گزینه (اصلاً صحیح نیست، کمی صحیح است، تاحدی صحیح است، کاملاً صحیح است) تشکیل شده بود که از صفر تا ۳ تعیین شده بود بخش سوم نیز به صورت سه گزینه تنظیم شده بود و چون بخش های متعددی داشت، نمرات متوسط آنها مورد توجه قرار گرفته و در تحقیق استفاده شده است.

داده های جمع آوری شده پس از کد گذاری پرسشنامه ها و ورود اطلاعات مورد نظر به نرم افزار SPSS با استفاده از روابط آماری مختلف مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. مدل های آماری مورد استفاده در این تحقیق علاوه بر ابعاد توصیفی برای خصایص و ویژگی های فردی و اجتماعی، شامل بخش های استنباطی نیز بود و به این منظور از آزمونهای آماری آنالیز واریانس یک طرفه، t، آنالیز رگرسیون و ضریب همبستگی پیرسون، بهره برداری به عمل آمد.

مبانی و پیشینه نظری

بسیاری از اندیشمندان معتقدند هنگامی که تراکم جمعیت از حدی تجاوز کند افراد فوق العاده پرخاشگر می شوند، زیرا حداقل سرزمین مورد لزوم جهت شکوفایی شخصی در اختیار آنان نیست (کی نیا، ۱۳۷۴: ۱۱۶). این اولین نکته ای است که اهمیت مطالعات مربوط به امنیت و شرایط ایمن را در شهرها ضروری می سازد. علاوه بر آن، شهرها در جذب جمعیت های متفاوت با خصوصیات و ویژگی های مختلف سریعتر از سایر جوامع عمل می کنند (شخیوندی، ۱۳۵۳:

همایش ملی خراسان جنوبی، نظم و امنیت

اردیبهشت ۱۳۹۲ - دانشگاه بیرجند

National Congress on South Khorasan, Discipline and Security (SKDS-2013)

۸۹)، در نتیجه زمینه های بروز ناهنجاری های بیشتری را فراهم می آورند. علاوه بر آن، بنابر نظر کلوارد بر پایه ی تئوری پیوند متمایز^۳ وقتی ابزار و امکانات معمول و مورد نیاز یکسان توزیع نشود، برخی از شرایط بهتر قرار گیرند و برخی با عدم امکان دستیابی به وسایل و امکانات، مواجه باشند، احتمال ارتکاب جرم افزایش می یابد (رفیع پور، ۱۳۷۸: ۵۲). به همین دلیل تحقیق و بررسی در ارتباط با زمینه های بروز جرائم، شیوه های جلوگیری از آن و تامین حدی از ایمنی و امنیت در شهر همیشه مطرح بوده است. در این میان برنامه ریزان شهری و جغرافیدانان به مسائل مربوط به فضاهای امن و قابل دفاع تاکید بیشتری داشته اند.

با وجود آن که افراد و گروه های متعددی در ارتباط با پیوند شرایط مکانی و امکان وقوع جرم، دست به مطالعه زده اند، در این بررسی تنها به تعدادی از آنها اشاره می شود. اولین مطالعات در این زمینه در مکتب اکولوژی اجتماعی شهری کلید خورد. جامعه شناسان مکتب شیکاگو از آغاز قرن بیستم برخی از رفتارهای انحرافی نظیر خودکشی، طلاق و فحشا را در شهر شیکاگو با هدف درک تأثیر عوامل بوم شناختی نظیر کیفیت محل سکونت بر بی سازمانی اجتماعی و جرم و بزهکاری را مورد مطالعه قرار دادند (احمدی، ۱۳۸۳: ۶۳). بعدها لوئیس ورت، مشخص ساخت که خصوصیات فیزیکی و مکانی شهرها اثر بسیار مهمی بر وقوع جرایم مختلف دارد. این در حالی بود که نظریه الگوی بزهکاری نخستین بار توسط پاتریشیا و پال برانتینگهام^۴ مطرح شد. الگوهای محلی بزه ها بیانگر نوع برخورد و پاسخگوئی افراد با محیط فیزیکی خود هستند و این امر فرصت های جرم کمتر یا بیشتری را تولید می کند. نظریه الگوی جرم به عنوان هسته اصلی جرم شناسی محیطی به این موضوع می پردازد که مردم و اشیاء چگونه در زمان و مکان در چرخه جرائم قرار می گیرند. این نظریه نیز همانند رویکرد فعالیت های روزانه دارای سه مفهوم کلی می باشد و عبارتند از: گره ها، مسیرها و لبه ها.

نظریه «فعالیت روزمره» معتقد است جهت وقوع یک جرم، سه عنصر، بزهکار بالقوه با انگیزه، بزه دیده یا هدف مناسب و عدم وجود یک محافظ توانمند و کارآمد ضرورت دارد. بررسی های اخیر نشان می دهد که این شرایط در اغلب شهرها فراهم و در دسترس می باشد (کلارک، ۱۹۹۲: ۵). به همین منظور افراد متعددی بر این موضوع تاکید داشته و دیدگاهها و نظریات ویژه ای هم ارائه نموده اند که از آن جمله می توان به دیدگاه بی نزاکتی ها یا انحرافات عمومی فیزیکی یا اجتماعی (اوانز و فلتچر، ۲۰۰۰)؛ پنجره های شکسته (داونز و راک، ۱۹۹۸)؛ ایده شهرگرایی^۵ (لیسکا، لاورنس و سانچریکو، ۱۹۸۲)، سفر مجرمانه، کانونهای جرم خیز، الگوی جرم، فضای مقاوم در برابر جرم، پیشگیری جرم از طریق طراحی محیط و انتخاب منطقی که عموماً از دهه ۱۹۷۰ به بعد مطرح شده اند (تقوایی و دیگران، ۱۳۸۹) و غیر اشاره نمود.

در ایران نیز مباحث مربوط به جرایم و فضاهای شهری به طوری جدی پیگیری شده است که از جمله آنها می توان این بررسی ها را معرفی کرد: بررسی نقش محیط جغرافیایی در وقوع جرم و قاچاق مواد مخدر در تهران (کلانتری، ۱۳۷۴)؛ بررسی جغرافیایی جرم و جنایت در مناطق شهر تهران (کلانتری، ۱۳۸۰)؛ جغرافیای تطبیقی پاتولوژی شهری (وین، مشهد) (مافی، ۱۳۷۸)؛ فضاهای بدون دفاع (پودراتچی، ۱۳۷۹)؛ تحلیل فضایی جرم و جنایت در محدوده شهر کرج با استفاده از GIS (رحیمی، ۱۳۸۵)؛ عوامل موثر بر بروز ناآرامی های شهری (صابری فر، ۱۳۸۸)؛ سنجش عوامل موثر بر

^۳. Differential Association

^۴. Poul and Patricia Branting ham, (1981)

^۵. Broken Windows

^۶. Urbanism

همایش ملی خراسان جنوبی، نظم و امنیت

اردیبهشت ۱۳۹۲ - دانشگاه بیرجند

National Congress on South Khorasan, Discipline and Security (SKDS-2013)

امنیت در محیط‌های شهری (صابری فر، ۱۳۸۹) و ... بررسی تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که در اغلب مطالعات تنها بر یکی از دیدگاه‌های غالب که عمدتاً در تخصص محقق بوده است تاکید شده و ابعاد و زوایای دیگر قضیه مورد توجه قرار نگرفته است. به همین منظور در این مطالعه سعی شده است با توجه به پیشینه موجود، چهارچوب مفهومی تحقیق به نحوی تهیه و تدوین شود که همه عوامل یعنی عوامل اجتماعی، جغرافیایی و انتظامی یا سیاستگذاری و مدیریت توأمان مورد توجه و دقت نظر قرار گیرد.

تحلیل و نتایج

نمونه مورد بررسی در این تحقیق همگی مرد بوده و بین ۲۰ تا ۴۵ سال سن داشتند و میانه سنی محاسبه شده برای آنها ۳۱ سال بوده است. محکومیت این افراد شامل تمام جرائم غیر مواد مخدر بوده و بیش از ۳۴ درصد آنها حداقل یک بار به جرم سرقت و سایر جرائم مختلف (زوغیری، دعوا و شرارت و ...) دستگیری شده و یا مجازات مربوطه را تحمل کرده اند. این افراد از سطح سواد قابل قبولی برخوردار نبوده و بیش از ۱۹ درصد آنها بی سواد، ۲۹ درصد دارای سواد ابتدایی و خواندن و نوشتن و ۴۶ درصد سواد تا حد دبیرستان و بقیه دارای مدرک دیپلم و بالاتر بودند. از نظر مشاغل نیز عمدتاً بیکار و دارای مشاغل کاذب بوده و تنها ۴۷ درصد آنها مشاغل اداری، فنی و تجاری را به عنوان اشتغال اصلی عنوان کردند. از نظر شرایط اقتصادی نیز این افراد در خانواده‌های زندگی می‌کردند که در حد متوسط به پایین قرار داشتند و بیش از ۵۰ درصد آنها درآمدی بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار تومان در ماه داشتند، قریب به ۳۰ درصد درآمدی بالاتری از ۳۰۰ هزار تومان و بقیه کمتر از ۲۰۰ هزار تومان در آمد به دست می‌آوردند.

سازه‌های مورد بررسی در این مطالعه اعتماد به نیروی انتظامی، اعتماد به شرایط حفاظتی در قالب سامان مند بودن فضاهای شهری از نظر ایمنی و رفتارهای بزهکارانه در جدول شماره ۱ نشان داده شده است. همانطور که در این جدول مشخص است، نمرات مربوط به اعتماد به نیروی انتظامی کمتر از حد متوسط می‌باشد. در واقع اکثر مجرمان حضور و عملکرد نیروهای انتظامی را چندان جدی قلمداد نمی‌کنند و به همین دلیل به نظر آنها هزینه وقوع جرم کاهش پیدا نموده و امکان پذیر می‌باشد. این در حالی است که انحراف معیار بالای نمره‌های اعلام شده نیز نشانگر آن است که در نقاط مختلف شهر این اعتماد تفاوت‌های بسیار زیادی دارد. به طوری که بررسی‌های میدانی و توزیع جغرافیایی این اعتماد نیز نشانگر آن است که میزان اعتماد از بخش‌های میانی شهر به سمت شمال و جنوب به سرعت کاهش پیدا می‌کند.

جدول شماره ۱، میانگین، انحراف معیار و محدوده نمره قابل اکتساب اعتماد به نیروی انسانی، شرایط حفاظتی و رفتارهای مجرمانه

متغیر	میانگین	انحراف معیار	محدوده نمره قابل اکتساب
اعتماد به نیروی انتظامی	۱۴/۷	۳/۵	۰-۳۰
شرایط حفاظتی شهر	۱۴/۹	۴/۴	۰-۳۰
رفتارهای بزهکارانه	۶/۶	۰/۷۲	۰-۹

در ارتباط با شرایط حفاظتی شهر که عمدتاً به طراحی و برنامه ریزی محیط شهری و خیابان‌های و کوچه‌ها و امنیت عبور و مرور روزانه شهروندان مربوط است، شرایط اگر چه در حد متوسط و میانه قرار دارد، اما همچنان نگرانی‌هایی در این ارتباط وجود دارد. چرا که زمانی این شرایط عالی و مثال زدنی است که این نمره‌ها به حدود ۲۵ و ۳۰ میل نماید. اما در شرایط واقعی دستیابی به این نمره‌ها امکان پذیر نمی‌باشد. به هر حال در این بخش نیز انحراف معیار به دست

همایش ملی خراسان جنوبی، نظم و امنیت

اردیبهشت ۱۳۹۲ - دانشگاه بیرجند

National Congress on South Khorasan, Discipline and Security (SKDS-2013)

آمده زیاد بوده و نشان می دهد که علاوه بر آن که توزیع این اعتماد به شرایط حفاظتی در نقاط مختلف شهر متفاوت بوده و این میزان به خصوص در مناطق شمالی کاهش پیدا می کند، بلکه نوع جرائم ارتكابی در این نمره دهی اثر گذار می باشد. در واقع، جرایمی که مجازات های مهمی و شدیدی در پی دارد، اغلب با وسواس بیشتری توانمندی نیروی انتظامی و شرایط حفاظتی شهر را مورد ارزیابی به همراه دارد، حال آن که سایر جرایم و بزه های خرد، این ارزیابی ها را یا اساساً مورد توجه قرار نمی دهد و یا بی اهمیت و کم قلمداد می کند. در عین حال برای آن که وضعیت دقیق تر این شرایط مشخص گردد، لازم است که در ارتباط با هر یک از جرایم و یا مناطق شهری این تحقیقات صورت پذیرد تا شرایط واقعی هر موقعیت و جرم به دقت تعیین گردد.

در این بررسی تفاوت معنی دار آماری از نظر میانگین نمره بزهکارانه با توجه به تحصیلات آنها (احتمال ۰/۰۰۰۱) و شغل قبلی (احتمال کمتر از ۰/۰۲۴) وجود داشت. به طوری که آنهایی که سواد بالاتری داشتند، اقدامات مجرمانه کمتری را مرتکب شد بودند. در ارتباط با مشاغل نیز این شرایط به خوبی مشخص می گردد. به طوری که معمولاً افرادی که در مشاغل اداری و یا دفتری شاغل بودند، بزه های انتصابی به آنها از نوع نرم تر و کمتر بوده است. حال آن که بزهکاری در میان بیکاران و یا کسانی که در بخش اقتصاد غیر رسمی شاغل بودند، هم از نظر تعداد و هم از نظر اهمیت شرایط نگران کننده تری داشته است.

در آنالیز رگرسیون بین متغیرهای سن، بعد خانوار، اعتماد به نیروی انتظامی، اعتماد به شرایط حفاظتی، تحصیلات با رفتارهای بزهکارانه مشخص شد. به طوری که این متغیرها در مجموع ۲۵/۱ درصد واریانس رفتارهای بزهکارانه را توضیح می داد. در بین این متغیرها، شرایط حفاظتی و تحصیلات معنی دار بود. به طوری که با افزایش میزان تحصیلات و شرایط حفاظتی، رفتارهای بزهکاران کاهش پیدا می کرد. این شرایط می طلبد که ضمن ارائه آگاهی ها و آموزش لازم به بزه کاران سابقه دار، شرایط حفاظتی و ایمنی شهر را به نحوی تغییر دهیم که هزینه های ارتكاب جرم هر چه بیشتر افزایش پیدا نماید تا مجرمان توان انجام بزه را پیدا نکنند.

در مورد تاهل نیز احتمال انجام رفتارهای بزهکارانه در نزد آزمودنی های متاهل کمتر از آزمودنی های مجرد می باشد. علاوه بر آن افرادی که فاقد اعتیاد بوده اند نیز کمتر به انجام رفتارهای بزهکارانه تمایل نشان می دادند که در این میان میزان پیش گویی رفتارهای پیش گویی کننده (۰/۳۱) بیش از سایر متغیرها بود.

جدول شماره ۲، مقایسه نمره رفتارهای بزهکارانه بر حسب متغیرهای مختلف

متغیر	میانگین	انحراف معیار	میزان احتمال
سواد	بی سواد	۴۸/۵	۶/۵
	ابتدایی	۴۸/۶	۵/۱
	راهنمایی و دبیرستان	۴۵/۱	۶/۳
	دیپلم و بالاتر	۴۳/۱	۴/۸
شغل	بیکار و مشاغل کاذب	۴۹/۷	۴/۷
	اداری	۴۲/۲	۶
	فنی و تجاری	۴۵/۸	۵/۴

جدول شماره ۳، آنالیز رگرسیون متغیرهای مرتبط با ارتكاب اعمال بزهکارانه

همایش ملی خراسان جنوبی، نظم و امنیت

اردیبهشت ۱۳۹۲ - دانشگاه بیرجند

National Congress on South Khorasan, Discipline and Security (SKDS-2013)

متغیرهای مستقل	بتای استاندارد شده	میزان احتمال
سن	۰/۰۴۰	۰/۶۵۶
بعد خانوار	۰/۰۲۲	۰/۸۶۴
اعتماد به شرایط حفاظتی	۰/۳۱۰	۰/۰۰۱
اعتماد به نیروهای انتظامی	۰/۰۶۵	۰/۴۶۳
وضعیت تاهل	۰/۱۹۲	۰/۰۱۵
تحصیلات	۰/۰۵۹	۰/۵۵۹
شرایط اقتصادی خانواده	۰/۱۹۱	۰/۰۴۹

بحث و نتیجه گیری

نتایج آزمون های انجام شده نشان می دهد که احتمال وقوع جرم در حالت عادی قریب به ۶۰ درصد است که این میزان برای شرایط عادی یک میزان متوسط است. در واقع این احتمال جرم توسط یک مجرمی که سابقه ارتکاب بزه را داشته است، می تواند در تمام جوامع مشاهده شود. به همین دلیل است که در تمام جوامع نیروهای جهت تامین نظم و امنیت وجود دارد و سعی دارند میزان بزه ارتکابی توسط مجرمان را به حداقل ممکن کاهش دهند.

میزان رفتارهای بزهکارانه مرتبط با رفتارهای پرخطر مانند استعمال دخانیات و مصرف خود سرانه انواع دارو، افزایش داشته است. در مبحث احتمال وقوع در فضاهای شهری مناسب نیز به نظر می رسد که وجود نور و رفت و آمد مناسب در موقعیت ها و فضاهای شهری باعث می شود که میزان بزه کاری به طور معناداری کاهش پیدا نماید.

نتایج نشانگر آن است که کسانی که از تحصیلات بالاتری برخوردارند، نمره های بالاتری در ارتباط کنترل رفتارهای بزهکارانه کسب می کرده اند. این در حالی است که مشخصات دموگرافیک، سطح اقتصادی-اجتماعی و تحصیلات بر کنترل رفتارهای بزهکارانه اثر گذار می باشند. در این بررسی همبستگی مثبت و معنی داری بین کنترل رفتارهای بزهکارانه با اعتماد به نیروهای انتظامی (۰/۲۱) و اعتماد به شرایط حفاظتی (۰/۴۶) مشاهده گردید (احتمال معادل ۰/۰۰۱). به این معنی که هر چه اعتماد به نیروهای انتظامی و شرایط حفاظتی افزایش پیدا می کند، رفتارهای بزهکارانه آنان کاهش نشان می دهد. شرایط حفاظتی در شهرها معمولاً نتیجه تاثیر عوامل متعددی است که در صورت فراهم بودن آنها هزینه بزه ارتکابی افزایش پیدا می کند و به همین دلیل مجرمان از ارتکاب جرائم خودداری می کنند. بر این اساس طراحی فضاهای قابل دفاع شهری می تواند ضمن آن که هزینه های تامین امنیت را در جامعه کاهش دهد، ارتکاب بزه های متداول را تقلیل داده و از این طریق به احساس امنیت بیشتر در شهروندان موثر خواهد بود. نتایج این بررسی نشانگر آن است که وجود فضاهای قابل دفاع و شرایط حفاظتی مناسب در کنار نیروی انتظامی کارآمد که افراد به عملکرد صحیح و مناسب آن اعتماد داشته باشند، اثرات اصلی خود را نشان خواهد داد. به طوری که نتایج اصلی تحقیق بیانگر آن است که وجود شرایط حفاظتی مناسب که نتیجه طراحی و بهره گیری از فضاهای شهری قابل دفاع شهری است، بیشترین تاثیر را بر روی کاهش رفتارهای بزهکارانه (بتای معادل ۰/۴۶) دارد.

با توجه به یافته های این پژوهش و اثبات ارتباط بین رفتارهای بزهکارانه و اعتماد به نیروی انتظامی و شرایط حفاظتی مناسب در شهر پیشنهاد می گردد ضمن توجه به طراحی و برنامه ریزی مناسب فضاهای شهری ترتیب اتخاذ گردد که حضور نیروهای انتظامی در امکان و محیط های کمتر حفاظت شده بیشتر شده و عکس العمل آنها در مقابل بزهکاری های احتمالی سریع و قاطعانه انجام شود. این در حالی است که ارائه دستاوردهای نیروی انتظامی و موفقیت های آن به

همایش ملی خراسان جنوبی، نظم و امنیت

اردیبهشت ۱۳۹۲ - دانشگاه بیرجند

National Congress on South Khorasan, Discipline and Security (SKDS-2013)

خصوص به افرادی که دوران محکومیت خود را می گذرانند می تواند احتمال بروز رفتارهای بزهکارانه را تا حد زیادی کاهش دهد.

منابع و ماخذ

اشراقی، مهدی (۱۳۸۹)، نقش موقعیت در پیشگیری از وقوع جرم، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران دانشگاه پیام نور.
 رحیمی، نادر و زنگی آبادی، علی (۱۳۸۵)، تحلیل فضایی جرم در شهر کرج (با استفاده از GIS)، فصلنامه حقوق، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره ۴۰، شماره ۲.
 کامران نیا، جواد (۱۳۸۵)، تحلیل الگوهای فضایی و آینده نگری جرم در شهر شیراز (مجلات مرکز شهر)، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
 کلاتری، محسن (۱۳۸۷)، کاربرد فناوری های نوین در امور پلیسی (مورد مطالعه: نقشه نگاری بزهکاری)، فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، شماره ششم.
 کلاتری، مهدی (۱۳۸۰)، بررسی جغرافیایی جرم و جنایت در مناطق شهر تهران، پایان نامه دکتری، تهران، دانشگاه تهران.

شیخاوندی، داور (۱۳۵۳)، آسیب شناسی اجتماعی، انتشارات نشر و پخش کتاب، تهران
 لینچ، کوین (۱۳۸۳)، ترجمه دکتر منوچهر مزینی، سیمای شهر، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ ششم
 صابری فر، رستم (۱۳۸۹)، سنجش عوامل موثر بر امنیت در محیط های شهری، دومین کنفرانس برنامه ریزی و مدیریت شهری، شهرداری مشهد و دانشگاه فردوسی، مشهد مقدس.
 احمدی، حبیب (۱۳۸۷)، جامعه شناسی انحرافات، انتشارات سمت، تهران.
 کی نیا، مهدی (۱۳۷۹) مبانی جرم شناسی، سه جلد، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
 تقوایی، مسعود؛ ضرابی، اصغر و مغانی رحیمی، بهنام (۱۳۸۸)، فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۴۸، صص ۱-۴۲.
 صابری فر، رستم (۱۳۸۸)، عوامل موثر در بروز ناآرامی های سیاسی در نواحی حاشیه ای؛ مطالعه موردی حاشیه نشینان شهر مشهد، پژوهش نامه علمی و تخصصی دانشگاه پیام نور خراسان جنوبی، شماره ۱، صص ۷۸-۶۴.
 رفیع پور، فرامرز (۱۳۷۸)، آنومی یا آشفتگی اجتماعی، پژوهشی در زمینه پتانسیل آنومی در شهر تهران، انتشارات صدا و سیما، سروش، تهران.

Clarke, R.V (1992). "Introduction." In: R.V. Clarke (ed.), *Situational Crime Prevention: Successful Case Studies*. Albany, NY: Harrow and Heston.

Feins, J. D. Epstein, J. C. and Widom, R. (1997), *Solving Crime Problems in Residential Neighborhoods, Comprehensive Changes in Design, Management and Use*, National Institute of justice, US Department of Justice.

Evans, D and Fletcher, M.(2000). "Fear of crime: testing alternative hypothesis", *Applied Geography*, Vol., 20, pp.395- 411

Liska, A., Lawrence, J., and Sanchirico, A.(1982). "Fear of crime as a social fact, *Social Forces*, Vol., 60, pp.760- 770.

Downes D. and Rock P. (1998). *Understanding Deviance*, Oxford University Press.

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

عضویت در
خبرنامه

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آوساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی